

279290

Complet

FAMILIA

FOAIE BELETRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR «SOCIETATI PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN»,
ȘI ALE INSTITUTULUI DE CREDIT ȘI ECONOMII «BIHOREANA».

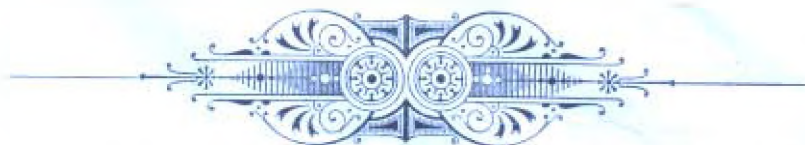
BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETAR, REDACTOR ȘI EDITOR:

IOSIF VULCAN

ANUL XXXIV. — 1898.

ORADEA-MARE, 1898
TIPOGRAFIA IOSIF LANG.

CUPRINSUL.

I. Portrete și biografii.

	PAG.
1. Gavril Munteanu	1
2. Tudor cav. de Flondor	13
3. Episcopul Michail Pavel	25
4. Carol I regele României	41
5. Oscar II regele Svediei	73
6. Principele Ferdinand al României	85
7. Majorul Valsin-Esterhazy	92
8. Tudor Vladimirescu	109
9. Andrein Mureșianu	205
10. Albert regele Saxoniei	253
11. Carola regina Saxoniei	265
12. Andreiu br. de Șaguna	277
13. Maria Christina și Alfons XIII	293
14. Dr. Ioan Urban Jarosk	301
15. Archiducesa Stefania	313
16. Imperăleasa regina Elisabeta	437
17. Aurelia Clonea	457
18. Vilhelmina regina Holandiei	469
19. Acecaș în gală de încoronare	485
20. Mitropolitul Miron Romanul	529
21. Stefan Velovan	553
22. Don Carlos și soția	589

II. Ilustrații.

1. Rugăciunea	5
2. Statua lui Mihail Viteazul în București	8
3. Parlăda de șac	17
4. Cănlăreți de stradă	20
5. Păcatul și nevinovăția	29
6. Punte deasupra Ticinului	32
7. Bunica serie nepeator	37
8. Gustare de vin	53
9. A reușit orfană	56
10. Cântec de leagăn	65
11. Amor	68
12. Mirosul	71
13. Psiche	80
14. Precupeți de pâr în Franța-de-sud	89
15. Un paljar de șampanie	101
16. Frate și soră	104
17. Fată orfană din Holandia	113
18. Rugăciunea băiatului	121
19. Secretul	125
20. După baie	133
21. Vulpesă bătrână	137
22. Fata bună	145
23. Vin serbătorile	147
24. Oue de Paști	151
25. Capșele negalante	173
26. Floarea orientului	197
27. Primăvara	209
28. Pomul și Remus	217
29. Păsul roman	221
30. Castele Peleş la Sinaia	229
31. Lăsați coștii să vină la mine	233
32. Visul mamei	245
33. Jocul cu cubul la Romani	248
34. Hoș de mare	257
35. O înmormântare la Romani	269
36. Intre flori	281
37. Casa în care s'a născut dr. Iarnik	305
38. Pottenstein în Boemia	305

	PAG.
39. Sora bună	317
40. Glușă copilărească	329
41. O întâlnire neplăcută	340
42. Bismarck și familia sa	353
43. Adunat de fân în Alpi	365
44. Bismarck în cabinetul său de lucru	377
45. O cursă de bicicliști	389
46. Fotografare la minută	413
47. Pe malul mării	424
48. Ave Maria	449
49. Transportarea împărătesei-regine Elisabeta	461
50. Palatul regal în Amsterdaim	473
51. Palatul regal în Haga	473
52. Din Dobrogea	497
53. Vedere din Constanța	505
54. Ce ai făcut?	509
55. Intrarea în Bosfor	533
56. Pescărit pe mare	545
57. Distracție în harem	557
58. Mignon	569
59. O țigare	581
60. Micii îngrijitori de bolnav	593
61. Pomul de Crăciun	601
62. Pescuitul	605
63. Spălarea musulmanilor înainte de rugăciune	608
64. Iată șoarecele	609
65. Crăciunul săracilor	613

III. Poezii.

Atin : Cântecul gelosului	16
Poet	53
• La Tismana	150
• Canțoneta	231
• Pe țărutul Mării-Negre	271
V. Alveșcu : Noaptea	354
• Fericea juneci (Pohl)	390
• Serenadă	436
Maria Baiulescu : Herman și Dorothea (Goethe)	74
• Peisagiu	302
P. O. Bocca : Margaritarul înțelepciunii	111
• Sonet	224
• Trez zilele vecnie	378
Maria Cioban : Cercuitorul	604
P. Conda : Du-te lună	91
• Bibil	139
• Veronei	306
George Coșbuc : Moartea lui Gelu	244
• Cântec	591
Maria Cunțanu : Visul Peleşului	2
• Schit	40
• Din groapa	78
• Păsări și floare	472
• Mireasa leului (Chamisso)	554
• Pe un album	602
Iulian Devale : Inbetei de la sat	451
• Gust	580
T. Duțescu-Duțu : Căpraru Stroe	268
• În crâng	375
• Resărit	530
Elena din Ardeal : Om prefăcut	207
• Ce jainic	255
• Nu pot să cred	319
• Incepi să cânti a doua oră	484

	pag.		pag.
<i>Elena din Ardeal</i> : Cât de drag mi-ai fost	532	<i>C. Xenii</i> : Prin cimitir	52
	Teodora	"	Seara (Schiller)
<i>Emilian</i> : Poveste tristă	49	"	Perial (Goethe)
<i>Baron de Gritjima</i> : Don Pedro cel crud	565	"	Figura ei (Heine)
<i>Haralamb G. Lecca</i> : Moartea amorului	39		
	Mineuni	IV. Din popor.	
	Nebunie	<i>El. M. Câmpian</i> : Colinda fetelor	607
	Noapte de octombrie (Musset)	<i>I. Furduianu</i> : Poesii populare	179
<i>O. L.</i> : Castelul de pe stâncă	594	<i>Arram Iyua</i> : Jocuri copilărești	284 321
<i>I. Maior</i> : Mureșul	458	"	Chituri populare 355. 439 500. 535.
"	La moartea ei	"	
"	În pălura	"	547.
<i>Trăian Mihail</i> : De ce	31	"	Credește populare 367. 452
"	Tie	"	Dăvinele Românilor la Huni
"	E prea târziu	"	Căminuri și ghicitori 573
"	Saru	<i>Liuba-Iana</i> : Ochiul-s mineioși	4
"	Borei	"	Vers de joc copilăresc 139. 150
"	Intârsiat	"	Nu-i nom să nu se tseamă de mureș
"	La revodere	<i>Dr. Al. M. Marienescu</i> : Vers de joc copilăresc	35
"	Plecare	<i>Vas Sala</i> : Bă-tem de mândră	375
<i>F. B. Mironescu</i> : Reprivity	14	<i>Iosif Stanca</i> : Doine de-a muresei	127
<i>George Marau</i> : Din streini	542	"	Bozet 189
<i>Norian</i> : Lăbni	19	"	Poesii populare 402. 513
"	Ațoari asuinde	<i>Michael Vida</i> : Cum a câștigat Toderica raul	85
"	Putra		
<i>Octavian</i> : Așa a fost să fie	523	V. Novele, schițe, piese, oăletorii.	
<i>D. C. Orlinescu</i> : Satira VIII	389	<i>A.</i> : Rosa veștedă	508
<i>Cincinal Vasilescu</i> : Barcarola	147	"	Scăpă 607
"	Romanță	<i>T. Bulc</i> : Șuțe din Italia	3
<i>N. Radulescu-Niger</i> : Treptele de sus și de jos	26	<i>V. R. Bulicescu</i> : Flori prumate	61
"	Dor de soare	"	Neghing 397
"	Rim Moldova	<i>D. Câmpulungean</i> : Coșul cu sîrși	424
"	Licuriul și mizeria	"	Melanc de viorale 135
"	Dupa protipene	"	Pedru a pat 567
<i>Bebe</i> : Invidia	29	<i>Caragiale</i> : Dupa 314, 316, 317	107
<i>Alina M. Rosetti</i> : Un vis	132	<i>Constanța de Dunca-Schnau</i> : Amintire și vis visat	342
"	Jale	<i>George Coșbuc</i> : De la Plevna	606
"	Purlana	<i>Emilian</i> : Îndura-te	327
<i>Th. Șerbănescu</i> : Dorul	339	<i>Fideltă</i> : Resbunare	73
<i>Smară</i> : Iarna	43	"	Sărmanul Petru 366
"	Ne-am jucat	<i>Dr. I. U. Jarnik</i> : Cum am învățat românește	303
"	Spus-am lumii	<i>Constanța Hodoș</i> : Auri	170
"	Fericire	<i>Oetar Lecca</i> : Floarea neagră	643
"	O remăi	<i>Haralamb G. Lecca</i> : Hero și Leandru (Grilparzer)	160
"	Cine ești	"	A căsca, căscare 510
"	Da	<i>Marion</i> : Doi ochi	535
"	Cântec	<i>in. Mărunțeanu</i> : Pletenul hârbatului	424
<i>Iosif Stanca</i> : De la sat	124	<i>Margareta Moldovan</i> : Fericire	601
<i>Sverdrub</i> : Sorel	570	<i>Silvestru Moldovan</i> : Târgul de fete din Găina	517
<i>D. Tilaor</i> : Uj gust	57	<i>Marionara G. Murnu</i> : Prunăvara amorului	86
<i>A. Tepeș</i> : Cântec de loamnă	401	"	Toamna amorului 89
<i>Veritas</i> : Sfaturi bune	88	"	Pagina udată de lacrimi 313
<i>Vi-Nă</i> : Iubesc până poți (Freilgrath)	54	<i>Nevodem</i> : Moș Ajun	608
"	Chiplul teu (Lenau)	<i>V. Orășanu</i> : Galathea	620
"	Din una mână	<i>Os-</i> <i>Dorina Poruțiu</i> : Sora Doiores	99
"	Primăvară	"	Doce scrisori 375
"	Nu cin	"	Pe căile vieții 591
"	În ochii unei fete	<i>A. Sinda</i> : Cuiul cu oue roșii	351
"	Iubre	<i>S. S. Secula</i> : Recrutul	337
"	Vis	<i>Septimiu</i> : Pe la mănăstire	555
"	Venuri	<i>Gh. Ștean</i> : Singurătate	583
"	Crăiun	<i>Simin Ideal</i>	391
<i>Al. Vlahuță</i> : După un an (Aida Negri)	157	"	Bucuria din urmă 589
"	În fericire	<i>Iosif Stanca</i> : Cuceul și pupăza	390
<i>Petru Vulcan</i> : Fărșeroatele	66	<i>Viora în Bihor</i> : Destinul	578
"	Geniu iubitor	<i>Iosif Vulcan</i> : Prima rochie lungă, monolog	98
"	Miserere	"	Prolog 97

	pag.
<i>Iosif Vulcan</i> : Măta cu clopot	445
" Până 'n Dobrogea	481
" Prin Dobrogea	493
" La Constanța	505
" Bostorul	530
" La Constantinopol	544
" Palatele sultanilor	556
" Pașcile la Constantinopol	594
" De la Constantinopol	610

Traduse.

<i>Dr. Chatelein</i> : Catitul	330
<i>Alphonse Daudet</i> : O parte de biliard	151
<i>Gyp</i> : Ghiocelul fals	126
<i>Hermann Ling</i> : Albumela alpina și laurul	319
<i>Rotte de Nache</i> : Călătorul	414
<i>H. Sudermann</i> : Fiul mamei	31

V) Literatură, critică.

<i>H. Chendi</i> : Unanimitate și progres	105
" Cronică literară	213, 614
" Renaștere literară	320, 332
" Critică, replică, duplică	579
" Dulcea sinămagire	603
<i>Alexandru Ciura</i> : Călimarul Poporului pe 1809	525
<i>Maria Cunțanu</i> : Scrisoare	541
<i>V. Maniu</i> : Ioan Turcu, Escursiuni	559
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Carte de instrucțiune mili- tară, de locot. D. Bardoși	45
<i>Trăian Mihăilescu</i> : Gerhart Hauptmann	411
<i>D. C. Ollanescu</i> : Radu D. Roselli: Du Maralamb G. Leuca: S. cunda	483, 596
<i>Sextiliu Pușcariu</i> : Din tainele cutiselor	265
<i>Ioan Rațiu</i> : Andreiu Mureșianu	205
<i>Românoața din Bihor</i> : Schițe din Italia, de T. Bulc	511
<i>M. Străjan</i> : Cântec populare de Ch. Rosescu	26
<i>Strat</i> : Cărți noue	225
<i>Gr. G. Tocilescu</i> : C. Dobrogean-Ghera: Studii cri- tice, vol. III	402
<i>Elena Vorouca</i> : Strigoii la Români	32

VII) Istorie, științe, educaționale, igienă.

<i>Carmen Sylva</i> : Cugetări	7
<i>Neli I. Cornea-Mișci</i> : Influența femeii asupra mo- ravurilor	361
<i>S. C.</i> : Somnul copiilor	34
<i>Emilian</i> : Propoziția vieții	6
<i>Elena Fabian</i> : Despre disciplina modernă	436
<i>Ghici</i> : Colonii de alienați	188
<i>Ionescu-Gion</i> : Din viața imperiului a Bizanței	126
<i>C. A. Ionescu</i> : August și Istoria	55
<i>Dr. At. M. Marienescu</i> : Educațiunea familială	109
" Românii în Niebelungenlied	329
" Cunoaște-te pe tine însuși	385
" Caracterul	233
<i>Gr. Măruneanu</i> : Libertatea individuală	121
<i>Max Nordau</i> : Femeia	401
<i>I. can. de Pușcariu</i> : Expedițiunea ungară la Vi- din 1235	87
<i>Drd Coriolan Nedelcu</i> : Convorbiri igienice	199
" Vindecarea trândăviei	475

	pag.
<i>Drd Coriolan Nedelcu</i> : Nervii	533
<i>Viora din Bihor</i> : Cugetări și meditații	390

VIII) Salou.

<i>Antico</i> : Franze uscate	536
" Agata Bărsescu	585
<i>Aria</i> : O scrisoare	202
<i>Beinș</i> : Jubileul episcopului Pavel	Melissa 46
<i>Blay</i> : Concertul Aurelia Cionca	Trandăvie 417
<i>T. Bulc</i> : Scrisori din Helveția	314
<i>H. Chendi</i> : Când s'a născut Haine	21
<i>At. Ciura</i> : Acasă	69
" Fe gânduri	140
<i>Com.</i> : Marea panoramă a Griviței	453
<i>Maria Cunțanu</i> : Altare	94
<i>Fidelio</i> : La Mitsek	9
" Scrisori de carnaval	142, 154, 191, 201
<i>Incognito</i> : La Piața-Neamț	391
<i>Marioara G. Murnu</i> : Pașcile în Macedonia	237
" în cimitir	548
<i>Marion</i> : Bondina	416
<i>Mefisto</i> : Teatru și literă	477
" Câte ceva din București	540
" Crăciunul	614
<i>Nușă</i> : Vioarei din Bihor	10
<i>Eugen Romanescu</i> : Agata Bărsescu la Sibiu	584
<i>Simina</i> : Dragoste de poet	574
<i>Dr. Petru Span</i> : O copilă genială la Români	582
<i>Oradea-mare</i> : Concertul tinereții române	58
<i>Tomr</i> : Alegerea unui bărbat	416
<i>Viora din Bihor</i> : Oglinda	308
" Încă ceva me rog	430
" Toamna	591
<i>Iosif Velcean</i> : Vădu în treacăt	262
<i>V. N.</i> : Vis de iarnă	33
<i>Iosif Vulcan</i> : De la București	128, 140, 153, 164
" La Brașov și la Sibiu	206
<i>Petru Vulcan</i> : De la Constanța	81, 369

IX) Societăți și institute.

1. <i>Academia Română</i> .	
Sesiunea generală din 1898	118, 130, 142, 155, 166, 180
Regele Carol la Academie	153
Marele Etymologic	165
2. <i>Asociațiunea din Sibiu</i> .	
Asociațiunea în Bihor	116
Asociațiunea la Beinș	324, 345, 404
Salutăm Asociațiunea în Bihor, de Iosif Vulcan	391
Serbările de la Beinș	391, 403
Discursul președintelui I. M. Moldovan	403
Responsul dlui Iosif Vulcan, în numele Bihorului	404
3. <i>Societatea pentru fond de teatru român</i> .	
Sedința comitetului	150, 199
Convocarea și programa adunării din Hațeg	214, 226
Serbările de la Hațeg	238, 240
Discursul președintelui Iosif Vulcan	239
Societatea p. l. de teatru la Hațeg	261
Teatru român	271
Adunarea de la Hațeg	285, 297
4. <i>Bihoreana</i> .	
Inaugurarea Bihorenei	464

Nume ul l.

Oradea-mare 4 16 ianuarie 1898.

Anul XXXIV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Gavril Munteanu.

Nam pute începe mai potrivit anul nou al toii noastre, organ pentru respândirea culturii naționale, decât înnoind memoria unui bărbat care a luptat toa viața pentru deșteptarea și luminarea neamului seu.

Bărbatul despre care începem să vorbim este unul din aceia, cari au făcut primele începuturi de cultură la noi Români: unul din aceia, cari ș-au ales spre scopul acesta școala.

Gavril Munteanu a lucrat pe mai multe terene, mse activitatea sa de frunte s'a concentrat asupra școlii, creșterea tinerimei i-a fost lința vieții, pentru aceasta a stăruit cu graiul de pe catedră și cu condeiul la masa de scris.

Biografia sa nu e bogată în evenimente schimbăcioase și frapante, căci nici odată n'a rêvniț la glorii trecătoare, ci s'a mulțumit a-și face datoria în liniște, retras de lume și neaspirând la aplausele mulțimii.

S'a născut la 1812 luna

GAVRIL MUNTEANU.

lui februar, în comuna Vingard, comitatul Alba-dejos, unde părintele seu a fost învățator, care l-a inițiat în primele cunoștințe de învățatură. De acolo, în 1823, părintele l-a dus la școala primară din Albalulia, unde a terminat gimnasiul, iar la Cluș făcù cursurile filosofice și de drept, terminându-le la 1834.

Oferindu-se pregătirii sale un teren de activitate potrivit, la 1834 a trecut în România și fu numit prefect de studii în pensionatul de la Sf. Sava din București.

Abiă a stat acolo doi ani, căci destoinicia lui a atras luarea aminte a episcopului Cesariu de la Buzeu, care la 1 iulie 1836 i-a oferit postul de inspector și profesor la nou-înființatul seminar eparhial. Tinerul profesor a primit și a deschis însuș acel institut, apoi l-a condus opt ani de zile, desvoltând un zel și o activitate care a produs roade neperitoare.

Activitatea lui a ajuns a fi cunoscută până și de mitropolitul Neofit. Acesta, la 1844, i-a incredințat o

nouă misiune, aceea d'a organiza și la Rîmnic seminariul episcopesc. Munteanu primi și aceasta însărcinare. O îndeplini cu demnitate și funcționă acolo ca profesor și inspector până la 1848.

În 1849 s'a rentors în patrie. S'a așezat la Brașov, unde în anul următor a fost numit primul și singurul profesor al clasei prime a gimnasiului românesc gr. or. care s'a deschis acolo. În 1853 a ajuns director al aceluși institut și ca atare a servit până la moarte.

În timpul acesta, el s'a ocupat mult cu literatura. Activitatea lui, conform notiței biografice a dlui Virgil Onișiu, cuprinde următoarele lucrări:

1. „Meditații religioase“ în 2 tomuri (1838—42).
2. Articoli în cestiuni bisericești și școlare în revista „Vestitoriul bisericesc“ (1839—40).
3. „Suferințele junelui Werther“, trad. din Goethe.
4. „Urmarea lui Christ“, trad. din latină 1854—1867 :
5. Manual de geografă după Billinger.
6. Geografia biblică, op original.
7. Dicționar german-român, în colaborare cu G. Barișiu.
8. Carte de lectură română, în 2 tomuri pentru gimnasiul inferior.
9. Agricola lui Tacitus, text și traducere.
10. Gramatică română în 2 părți, manual pentru gimnasia.
11. Suetonius : Viețile celor 12 împărați, — traducere premiată de C. Rosetti.
12. Germania lui Tacitus
13. Historiae de „ } traducere completă.
14. Annales „ }
15. Manual de gramatică latină în 2 volume pentru cl. I și II gimn.
16. Horatius, edițiune cu adnotări.

Activitatea lui literară a fost aprefiată și la București. A fost numit membru al Societății academice încă la 1867.

De distincțiunea aceasta inse numai doi ani de zile s'a putut bucură. La 17/29 dec. 1869 a încetat din viață.

Cugetări și meditări.

Să me închin sceptrului teu, melancolie? — Așa de bucuros aș face-o, căci e dulce a ta alintare, legănatul teu în lumi visătoare, necunoscute... Dar' mi-e frică de tine; țeseturile tale m'ar impresură așa des, așa compact, că nu m'aș mai pute eliberă și atunci silită aș fi să vîd abisurile lumii reutăcioase. — Nu me ademini, nu redică vîlul nestrăbătut încă, — lasă să te doresc mereu; dar' tu fugi, fugi de mine în tot mai mari depărtări...

A se sinucide pentru amor? E cea mai mare prostie. Prin aceasta faptă se incuibă în inima persoanei iubite nu durere și reproș, ci un pic de îndestulare de sine și fală, cărora sinucisul de sigur nu a intenționat a da viață.

Știința, ce o posezi, să te facă fericit, să te îndestulească, și să te rădice de pe nivelul celorlalți muritori. Nu uită inse că superbia și prea marea încredere în ține iute te pot degradă.

Visul Peleşului.

*Eu — al mării mele vis
Mi l'am visat în stîncă,
Atunci când nu-mi eră deschis
Isvorul vieții încă.*

*Părea că stropii-mi s'au schimbat
În petri nestimate,
Vedeam palat lângă palat
Pe țermu-mi ridicat.*

*Dar cel mai strălucit castel
De mal eră aproape
Și me uitam uimit în el
Prin somnoroase pleoce*

*Pe-un tron înalt ce strălucia
Ședea Crăiasa Doamnă.
Eră cu furca 'n brău — torcea
La fire ca de toamnă — —*

*— Din firul care-l torc ac
Cu-a spumelor mărele;
Din stropii tei voi împleți
Coroana vieții mele“.*

*Mi s'a părut un vis din raîn
Când m'a strigat pe nume :
„Deșteaptă-te ca să fii crain
Al apelor pe lume.“*

*Da — al mării mele vis
Mi l'am visat în stîncă —
Atunci când nu-mi eră deschis
Isvorul vieții încă.*

*Ați visul meu s'a împlinit
Și toată lumea sci-l-ra --
Din stropii mei și-a împletit —
Coroană — Carmen Sylva.*

MARIA CUNȚANU.

La bal.

— Dșoară, voiți să-mi faceți onoarea de a valsă cu mine ?

— Nu, dle, sînt cam obosită și prefer să me odihnesc.

— Atunci îmi veți permite să me așez lângă dvoastre spre a ve ține conversația ?

— Oh ! în cazul acesta, prefer mai bine să dansz.

— E bine prietene, ce ȳici de drama mea ?

— Desevîșită ! Îndeplineșce condițiile puse de Aristotel : o dramă trebuie să deștepte groază și milă. Opera ta deșteaptă groază de autor și milă de bietul

Schite din Italia.

Roma.

Mănos și falnic soare, ce Țilei dai lumină,
Și 'n carul teu de aur pe bolta mult senină,
Dispari și vii iar tinăr și bun de ne'ncăldești;
Dea Țeii, decât Roma s'e nu mai întelnești
Putere 'n veci mai mare!

(Horatiu Carmen saec. trad. de Ollanescu.)

Bauda exprimată în rëndurile citate i-a dictat-o poetului Horatiu nu numai ambițiunea sa patriotică, ci atât starea înaltă a Romei din punct de vedere politic, cât și pompa esternă a capitalei lumii întregi. De și nu s'a împlinit rugăciunea poetului în acel înțeles, ca Roma în veci să întrecă toate orașele din lume; și de și Roma de ađi, atât politicește cât și în pompă, stă în dărătru multor orașe: totuș nu i se poate contesta, că în glorie și putere nici până 'n Țiua de ađi cu nici un oraș asemănă nu se poate; ba putem Țice, că nici în frumusețe și pompă n'ai puté aflá vre-un oraș care să-i fie vrednic rival. Scriitorul contimporan lui Horatiu, Strabo, care pentru completarea scrierilor sale geografice întreg imperiul roman l-a cutrierat, a Țis: „Cine a văđut Roma, cade în ispită, că afară de orașul acesta toate celelalte câte vre-odată a văđut să le uite“. De și câtă pompă și mărire a putut să vadă Strabo și 'n orașele din Grecia!

În timpul de fericită și dulce aducere aminte, în timpul când eram școlar, îmi aduc aminte, că cetiam în cartea mea de cetire despre clădirea Romei următoarea istorioară: „În vremea de demult, sânt de atunci cam doué miș și câteva sute de ani, domniá în Italia regele Numitor, el avea o fată numită: Rea Silvia, fata născuse doi prunci gemeni, pe cari Amaliu, fratele lui Numitor, după ce învinse și întemniță pe fratele seu și după ce ucise pe Rea Silvia, puse gemenii într'o albie, pe care o dăđu undelor riului Tibru, care atunci esundase. Pruncii gemeni, duși de undele riului pe locuri pustii, erau p'ací să piară de foame, când din întemplantare se găsi o lupoaică, care i-a hrănit. Copiii se numiau, unul *Romul*, celalalt *Rem*, cari nutriți cu lapte de lupoaică deveniră mari și voinici. Și ca atari goniră din regat pe unchiul lor Amaliu și puseră în locul lui de rege pe bunicul lor Numitor.

Numitor, în semn de recunoștință, că îl scăpaseră de robie și îi dederă de nou domnia, le dete voie să clădească o cetate în locul unde îi laptase lupoaica. Neînțelegerea așa se vede că pretutindenii și-a avut și își are locul seu, s'a încuibat și între frați că, dintre doi care să-i dea numele. În locul acela de-a lungul Tibrului erau șeșe coline. Frații Romul și Rem se învoiră, ca ambii să se urce pe câte o colină și acela căruia din doi i se va arată pe cer un semn mai favorabil, să fie domn peste cetate. Romul se sui pe dealul Palatin, Rem pe Aventin. Rem numai decât văđu pe cer șeșe vulturi sburând de asupra capului lui, dar și lui Romul i se arătară de loc după aceea doi-spre-Țeșe vulturi, cari dovediră că e mai demn de a fi domn peste cetate. Rem înse Țicea, că de și lui i s'au arătat numai șeșe, totuș el e în drept, de oară-ce lui i s'au arătat mai întéiu. Cearta fu gata, urmarea fu, că Romul ucise pe Rem și așa ajunsé stăpân pe cetate, pe care o numí după numele seu: Roma. Roma

crescú și se întări într'atata, că ajunsé într'o vreme a fi doamna lumii întregi.

Fundarea Romei înse așa precum o aflăm descrisă în istoria din care învățăm odinioară, nu e chiar adevărată, ci o poveste, un mit poetic, și ca poveste a dat însufleșire la mulți artiști, cari au lăsat posterității multe foarte multe obiecte de artă. Tit Liviu, cel dintâi istoric de renume la Romani, în istoria sa despre fundarea Romei Țice îndată la început: „Nu putem aduce judecată asupra antecesorilor nostri, pentru că confundând întemplantările adevărate cu cele supranaturale, ei au cređut că orașul nostru e de origine Țeiască. D'abună-seamă, că dacă există popor în lume, care poate să se laude, că își are originea de a dreptul de la Ței și poate numí drept strămoșul seu pe Țeul Marte, acela e poporul roman, care schimbând bătă de păstor cu sabia, a cucerit lumea și a supus-o sceptorului seu“.

În etatea de bronz, în timpul preistoric, poporul nomad din Albalonga, din cauza deselor erupțiuni vulcanice în munții unde pășceau vitele, au plecat să caute câmpuri și liveți mai verđi ca cele ale lor; au mers cu încetul până au dat de un riu, aici pe Țermurul riului s'au oprit, și aflând o stâncă încungiurată de morășcine și în stâncă o peșteră cu isvoare frumoase, aceasta au dedicat-o Țeului păstorilor lui Faun, și s'au colonizat formând aici o stână mare, ori mai bine Țicând — un sat. Astfel și nu altcum s'a întemplant fundarea Romei. Pe Țermurul fluviului adeca a Tibrului li s'a ridicat înainte o colină, pe care au numit-o Palatium sau muntele Palatin. Rădęcina acestui nume e Pales, Țeița păstorilor, al cărei praznic Palilia cade pe Țiua de 21 aprilie.

De sine e înțeles, că fluviul ce curgea lângă Palatin nu avea nume deosebit, și l-au numit Rumon, ceea-ce înseamnă riu, iar colonia adecă orașelul de la Rumon l-au numit Roma, ceea-ce înseamnă orașul fluviului, precum a tradus-o și profesorul Corsen „die Stromstadt“ și pe căpitanul coloniei de la numele astfel format l-au numit Romul, adeeă om din orașul de lângă fluviu. În est mod esplică originea Romei și profesorul de universitate, renumitul archeolog Lanciani și dimpreună cu el și alții.

Roma, regina lumii, timp de 244 ani a fost guvernată de regi, 500 ani a fost republică și 400 ani a fost stăpânită de împérați. În cursul a 15 veacuri a avut de principe pe Pontificele roman, capul văđut al bisericei catolice. Pe timpul domniei pontificilor Sixt V și Leone al X lumină întreaga lume cu lumina șciinței și a artei. Și astăđi e centrul tuturor creștinilor catolici, a savanților și a artiștilor. Roma întotdeauna a cucerit omenimea, când cu arma când cu arta, când cu cerul ei frumos și pururea azuríu.

În Roma tot pașul, toată peatra și glia își are istoria sa. Tot ce am cetit ori auđit despre lumea veche, aici am văđut cu ochii, am văđut, dar numai în ruine, pe cari cine șcie să le cetească, își are înaintea sa o întreagă istorie deschisă.

Eră Țiua de 1-a aprilie dimineața la 6 ore, când pentru prima-dată am văđut din depărtare biserica S. Petru și Columna lui Traian. Privind din tren, vedeam într'o parte cum lucrătorii diligenți merg la muncă; aceștia d'abună seamă s'au sculat de-odată cu răsăritul soarelui în câmp, pentru că acestora li se zorește mai de timpuriu ca multor leneși din oraș, cari nu se trezesc până ce razele soarelui nu intră prin fereastră în

odae; — într'altă parte, la o bună depărtare de oraș, vedeam militari la postul lor de sentinelă. În fine am sosit în orașul etern Roma; aici la gară și pe lângă gară vedeam o mulțime de oameni, unul mai indiferent ca altul, ceea ce pe mine oareșcum me supără, întrebându-me. cum poate fi aceasta, că oamenii aceștia nu sînt pătrunși de sentimentul, că ei se află și viețuiesc în Roma? Eu din parte-mi eram cuprins de o bucurie ce simțesc băiații atunci, când după timp îndelungat își revéd părinții, par că îmi șoptia cineva: „Veđi, tu ești acum atât de fericit că poți să veđi cu ochii proprii leagănuł unde s'au doicit strămoșii tei; veđi cetatea mamă a atător cetăți.“ Și aieve că eram mulțumit. Apoi ce mulțumire, ce surprindere mai mare poți să ai decăt aceea, când ți se realizează un vis, un dor, ce te-a frămăntat atăția ani pe bancele școalei, apoi și deatunci încoace.

Am plecat din gară cu gândul, că cum voi să-mi potenez impresiunile, impresiunile acelea, pe cari numai în Roma le poți avé și cari te însoțesc ca umbra.

Trebuie înse să mărturisesc, că intrând tot mai înlăuntru orașului, în strada prin care mergeam, care eră în o parte nouă a orașului, impresiunile mi-au ramas în gândire, de oară-ce observam, că și Roma e întocmai ca alte orașe din lume. Și aici sînt zidiri, aci mai mici dincolo mai mari, una cu aspect de căsarmă, alta seamănă a spital, apoi până ce una părea a fi ceva școală superioară, alta mai mică reducea la ceva lăcaș pentru finanți. Și ce o să veđi, și aici oare să fie finanți bagsamă și aici vor fi plătind oamenii dare directă, indirectă, de consum etc. Și vor fi fumând tutun de monopol, vor fi bënd beutură controlată tot de finanți. Și oare va fi aceasta posibil, când oamenii aceștia au fericirea de a trăi și a locui chiar în Roma; unde eu când învățam pentru primadată povestea despre clădirea Romei, aveam închipuirea că oamenii de aici vor fi avënd cel puțin un trai mai indestulit și mai fericit. Închipuiri fericite, ați dispărut și ađi îmi stă înainte realitatea, tocmai așa precum se presintă ea în tot locul pe unde trăiesc oameni.

M'am abătut nișel de la firul luat, voi așa dar acum să continuez. Treceam prin strada ce duce la Corso cel renumit. Am lăsat la o parte Columna lui Traian și Capitolul și numai decăt am sosit la otelui Campidoglio.

Ceea ce trebuia să o fac la început, o însemn aci, că adeca Roma (la citta eterna) e încungiurată cu un zid de peatră lung de 23 k. m.; e situată pe mai multe coline, dintre care de însemnătate istorică sînt: Palatinul, Capitolul, Aventinul, Coelius, Esquilinus, Viminalis și Quinnalis, iar Monte Pincio, Monte Gianicolo (Janiculus) și Vaticano numai mai târziu s'au impoporat. Orașul de ađi, care are aproape la 300.000 locuitori, se estinde mai mult pe șesul numit odinioară Campus Martius, unde se află și „Piazza del Popolo“, pe care o împreună Corso cu Piazza Venezia. Dintre colinele vechi în prezent pe Palatin, Aventin și Coeliu se află cele mai multe ruine.

(Va urmá.)

T. BULC.

„Ochiș-s mincinoși“.

(Proverb poporal în dialect bănățnesc.)

Si! hu! hu! hu! — Binie-o dzis fié iertat tată-mio: „dragă copilie, dacă vi ajungie la vriemia însuratului, feriescete de muieria frumoasă, că muieria frumoasă ii boală 'n oasé și sfadă 'n casă, numa-ți ia o muiere urită, că muieria urită ii nă-rocu cășii!“

Mult s'o chinuit și muncit bietu tata să-m scoată din cap cu tot fielu d' pildge nărodziia, ca să nu mă iau după ochi, că ochiș-s mincinoși, că ochiș-s lacomi, că ochiș due pr' mult oamieni la perire, și cătce și măi cătce dăstcea, tot vorbie bunie audzitec r'eu.

Vedz tu că-s audzitec r'eu, că ieu binie știu că mi li-o dzis, dar în criel nu mi li-am băgat, numai pr'o uriechie or turnat, și pr'alta or ieșit; că-m ieră dragă, dragă Ioana. Și triaz și adurmit tot d'ea și cu ia mă visam. Dar lu tata și lu mama nu-i plăciá d'ea, printru-că ieră pria chișoșă și s'ea pria sucmadzá la imblit, apui lor liar fi plăcut s'o vadă imblând așa-dzățal și cu capu aplicat, cu manille lăsatcie presté chici, nu pălăpăind cu iele ca paseria cu aripilié 'n zbor.

Intr'o dzi d' Sândzienie viniea Ioana din valie, pr' drum la dgeal, ș-o să triacă pringă noi. Tata cu mama ședgia afară pr' lavișă, iar ieu dasupra lor la fieriastră mă uitam pr' drum, la giania ce trecea pringă noi. C'asa-i dateina la noi când nu-i joc în pravalie, umblu feciorii și fetcielle pileuri unii după alții pr'umblându-se 'ncoaci și 'ncolo pr' drum. Tata întreba pr' muma care o fost pr' luncă până 'n dzuia după Simdziene, o o fi bun d' cosit griu d' la Obr'ejă curënd, și d'altcie vorbie d'esp' t'cimp, carié nu li-am băgat în samă, precum nici iei nu m'or băgat d' samă că mi-s d'asupra lor pr' feriastră cu coatciele. D'odată intrerupsă tata vorbilie d'esp' t'cimp și inciepu: hă! hă! hm, hm, uitătce, uitătce ii vinie să zboarie! Caut și ieu n'acolo în valie și v'ed pr' Ioana miă că vinie după dateina iei sucmadzată și pălăpăind cu mánille, cum dzicie tata, ca cie o să zboare. Dar mié așa 'm plăciá și mai tarie d'ea când o vidgiam. Pr'când tata vru să se scoale să vină 'n casă dzicând: haida Mărio din drum că nu știu ce mi când v'ed chiznovitura asta d' fată, par că-m pierd vidgierilie. Măi binie să-m a-runcie cu o mână d' pipară 'n ochi, decăt s'o v'ed pr' asta.

Vorbilie lu tata mă stricniră pr' inimă și mă traș napoi ca să nu mă vadă, și să-i aud ce-or mai vorbi d' Ioana. Muma dzisă să șadă 'n pacie și să nu caute la ia dacă nu-i placfe. Apoi iar audzii pr' tata: caută, caută, cum să sucieșcie, cum îi imblu ochiș 'n toatce părțile ca a vip'eriș, apoi ian uitătce cum pălă-paieșce cu mánille, îi vinie să zboarie. Dar fié d'alt om?! O asta-i d' binilié meu?! Dar c'asta când o a-jungie 'n binilie nostru, mie resipieșcfe binilie Iancu nostru cu ia. Aia n'o fi nici când!

Muma s'era ca toatcie mumile îi dzisă: taci Jiurgie, c'asa-s copii, li-e placie ce-i frumos, apoi uitce! să nu se d'gioachiă îi gloată curată, ia uitătce ca frumosu-i aceiată, și ca curatce-s țoalielie pr'ea, și cum stau d' frumos par că-s înghietatce pr'ea. Și toatce-s țesutce și lucratce de mână iei și vai ca glingăș șcie Doamne lucra!

— Ei Mărio dragă, nu țoala facie pr'ea om, uom, ci mintcia!

RUGĂCIUNEA.

Baş când d'o dzisă tata așa, audziî glasu Ioanîi : bună d'ziua uico Jiurgie și mamă Mărio, dar cie mai facieți, și cum mai trăiți, vi-s sănătoși, că nu vam vedzut de mult!

— Să fi sănătoasă drago Ioano, mulțam de n'trebarie, nis în pacie, dar voi cie mai facieți, muma-ta îi în pacie? — dzisă muma, — dar tata nici gura nu ș-o deșchis-o să-i mulțamiască.

— În pacie, mulțămim de n'trabare, îi lăsaî acasă ședzînd ca voi afară, dar Iancu cie facie? O fi cu boiî pre țarină?!

— Ba nu, că noi nu mănăm în serbători boiî la la iarbă c'aviem trifoi și iarbă adusă acasă destulă. Trebuie să fie prin avlie, o s'o aceia și iel în casă, dzisă tot muma.

— Apoi binie să dge Dumnieđeu. Măi lăsam sănătate mamă Mărio și uico Jiurgie!

— Sănătate bună mami Ioană!

După o tăcîerie scurtă, iar audziî glasu mumiî : să nu se d'gioachie curăța gloată, Dđeu și frumoasa! Și vedzutai ca frumos șeie vorbi?!

— Frumoasă, frumoasă! Nu șeie ai teineri că frumosu nu-i numa a lor, ci îi și a altora! Lasă-mă cu frumsēja tă, — dzisă tata — și se sculă să vină 'n casă.

Io am ieșit din casă, ș-o luai la dgeal pre drum după Ioana.

În amurg am re'tors acasă cu Ioana de mână. Tata cum nie băgă de samă din ușa oborului alăturia cu Ioana, zăvirni pre ușa 'n casă.

— Bună sara mamă Mărio! — dzisă Ioana când agiunsă în priejma căsiî noastre și vedzu pre muma cu șofiu că baș vinia di lă fintână.

— Bună ve fie inima maichîi! Ţucei muma, că frumos vi se ședje unu lângă altu, la carie vorbie Ioana-ș pliecă capu și-m dzisă: lasă-mă Iancule, că insară și mă vriveșce muma!

— Haida că tce petriece ieu până acasă. Atunci și audziî glasu îndatciinat a tatei când nu-i plăcia cieva : hm, hm! și ăi! ăi!

Ioana-ș luă sara bună di la muma și ieu pliecai s'o petriece acasă.

Acasă la Ioana aflarăm pr'aia iei afară pre laviță, ieu lie dgiedgi bună sara.

Iei-m mulțamiră frumos și sculându-se de pre laviță, mă poptciră să mierg în casă.

Muma Ioanîi se dusă să aducă vidgiere că 'ntunecasă, iar tată-so pliecă prin obor. Un fracie a Ioanîi îl trâmisiără la grec după nușciu cie, și ieu re-mai numai cu Ioana 'n sobă, cam la 'ntunieriec.

Nu șeie cinie m'o 'mpins cătră ia ori pre ia cătră minie, destul că odată mă pomenîi c'o string în brațe și îi lipîi un țucat d'ai faini lung, lung până la Gladgeș!

Nu șeie cum o fost țucatu ala, înduleit ori otrăvit, o o fi fost vrăjit și fărmeccat, destul că d'atunci am pus biva, și m'am pus în gând că nu iau pre alta de nievastă, decât pre Ioana, o nu mă mai insor!

Săracu tata! Ddžeu să-l iertce, nu-l mai zăuit cum imbla după minie tot cu vorbie n'țeleptce să mă desbată ca să mă desbărniē de Ioana. Dar întaină. Ieu țneam una la Ioana o alta și nimic.

Scăpai și a treia oară dila cătăniă cu lăcrămația și acnu mă pot insura. Vorba fu numai ca să-m caut alta măi uricioară, una să n'o d'gioache giania, alta să fie dzisa tatei; că nievasta urită îi norocu căsiî.

Așa vrea tata, dar ieu nu. Muma ca toatie mu-

mile, bună, ținea cu minie, ba o și trâmies pre sorusa pre ceică-mia Anca în pețit la muma Ioanîi, ș-o adus mumiî viestă că arie la fată plin de pețitori, dar fata cacei vrăjită nu prindge la nimie altu și ținie cum ținie una, că mai binie implietcieșce coadă albă, decât să nu se măritce după Iancu!

— Apui viedz fico, ici co dzis cătră ceica „nu mi după bogățîă nici mi după blaga lu soru-ta, dar mi că mi se uscă fata 'n picioarie decând s'or plămadgit vorbiē de alții și fițeciî nu-i placie d'altu decât de Iancu ala vostru“. Și n'audz niar batcie Dumniežeu să despărțim copiî când s'or îndrăgit așa tare unu cu altu.

Spuniē lu soru-ta că n'aviem încotro, musai să faciem după copiî, și stă fico de iei să faciem apoi grija miē de cinie dragă cuscră.

Muma apoi s'o pus în capu tatei can cu buna, can cu răspău, și l'o făcut de s'onduplicat și iel pre voia miă.

Naintce d'a plieca cu căpara, îmi mai dzisă odată tata sêracu: Măi Iancule, Iancule, ia binie sama cie faci! Tu nu vruș s'ascuți de minie să-ți iai muierie urită, că-ți iai năroc în casă. Binie eu lăsaî după teinie. Dar peccat să nu am că nu ț-am spus: la sama, că muieria frumoasă nu-i numa a tă!...

Eu îi dzisei: — aia o fi grija miē!

— Apui binie — dzisă tata — și pliecarăm să căpărim pre Ioana!

În trei sêptemâni fu nunta gata, că vru și fata și ieu cu a măi frumoasă nievastă 'n sat.

Siriacă lumie Doamnie! Cându-m aduc și acnu amintce de vorbiē lu tata ca bunie și n'țeleptce ierau, im vinie să mă pâlmuiesc singur ca ai niebuni. Așa-i dzeu așa!

Frumosu o ținut căta; apoi în locu lui o vinit ciurlosu și lienosu, uritciosu cu somnurosu! Apui ținette Iancule la trai, ca vai!

La noi binie mult, vitce multeie. Lucru mult, grija multă, somn și odgină puțină. Argați mulți, mîncarie multă și îmbrăcămintce destule.

Iarna, trecu cum se pntu, binie rēu, numa siraca bună la fire, miloasă cu minie, viadz binie c'asa fu și cu aia miă. Cie nu facie o muma bună de dragu puilui iei. Se scula noaptea la cocoși, apoi grija a dântăni îi iera să vină la noi să nie astrucie cu straniu, să nu nie rēcim, apoi făcia lumina 'n cuptori, și se punia pre tors, țesut o altcie lucruri muieresece, apoi în zori se ducia în casă (cuină) să facă de mîncarie și când noi nie sculam, prindzișoru iera pre masă, apoi lua cotărița cu bucatcie 'n cap și plieca la tata și la slugi cu mîncarie la sălaș.

Ioana mie se scula când iera soarile d'o suliță sus. Măncă binie, puneă oglinda 'n friastră, o uiagă cu suliminiele lângă ia, apui țintce la perîat și solomenit pân la prândzu marie! Atunci-ș pusă la rēnd schimburile de ieri și-ș rēnduia altcele pr'astădz. Muma o vinit și n'traia pusă și prândzu pre masă și iar plieca la tata. Noi nie puniam la masă și mîncam.

După prândz se punia Ioana miă pre aceiat apui țintce și priveșce la mândra cum se sucieșce.

Punia oglinda ni țios, ni pr'un scaun, acuş sus acuş țios, acnu 'n față apî 'ndos, și se tu sucia și se resucia baș ca cum sucieșce comedgianțîi păpușele la comedgiă. Ieu vidgiam și înghîtam dacă mintce n'am avut, deloc dila incieput.

Când iera gata cu aceiatu: Iancule! Me duc până la muma!

Dutce astădz, dutce mânîe, dutce și poimâne. Când o fi agiuns la mamă-sa nu șciu, dar nu vinia odată dē vremie, numa se potrivia ca nici cîină să n'o triacă și nici lucru să nu facă.

Iarna triecū cum triecū, nime nu-i dzisărām nimic. Că die! biata muma așa iera 'nvēșatā cu lucru, și tot făcea singură dē dragul nostru, ca o mumă bună.

Tata carie toată dzuia și toată iarna iera la sălaș, numa cātce odată se repedzia să mai vadă cîei pr'acasā, prē loana miā totd'auna o affa, o la oglindā, o aceindu-sē.

Iel séracu nu-i dzicea nici iei nici mie nimic, ci numai șușcăia dzicēnd: ei! ei! Serăcie Iancule! Ba odată-l înfalieș binie: Ei! Ianculie, Ianculie! prē cinie m'ai adus la casā! Sērăcie și urgiie!

Datunci nici n'o mai vinit acasă, până s'o desprimăvārit, cānd bitcejindu-sē, l'o adus muma 'n car acas și după cātceva dzile o și murit.

Tata muri și fiind-cā se făcuse primăvara, vini și vriemia lucrului dē cāmp, nie vorbiam după datcinā dē sara, carie undge să miergiem și ce să lucrām mânîe dzi.

Biata muma s'o fost sculat dila cōcoși și după cie o fierț legumia și-o gătat bucatcile, vini să nie scoale să pliecām la plug, cum adiecātce ieram rēnduiți dē sara: ieu cu nievasta cu un plug, și slugile la altu.

Ieu cum audzii glasu mumi, și fui pușcă 'n sus, dar Ioana se mișcodgi, apoi se modosi și cānd îi prezise muma: scoală maichii, pliecaț cā ve prindge dzuia, Ioana miā se pusā prē giemut și vāitat, c'o doarie capu, cā îi loaniē, c'o stricnieșce la slābinā și cātce și mai cātce.

— Ei api cie să-i faci? Nai ce-i facie, dzisā biata muma „o fi cumva“. Api se dusā la pat și-i dzisā: dragā, dragā! dacā îți rēu, șēdz cā mē duc ieu la plug, dar sū ai grijā să māni porcii la hiță și vacile la cioardā și să nīe faci dē cina pr'astarā cum i putcia.

— M'oi trudgi mumā și oi facie. Au! Au!

Noi pliecarām la plug, Ioana miā s'o fi 'ntors praiālaltā dungā și cinie șcie până cānd o fi durmit; destul cā sara aftarām vacile mugind și scāndurā dē foamiā, iar porcii iț lua audzu cu coicātu; dar Ioana miā! Cioreciolatā, mārgetatā, cum o fost cānd o fost fatā!

Mānîe dzi tot așa, poimāne dzi iarā așa și cāt fu primăvara num' așa; pān 'ntro dzi mi se frānsā fieru dē plug, baș prī la prindzișor. Io mē repedzii acas s'aduc alt fier. Cānd colo, poarta-i incuniatā. Bātui in poartā până mi se urī! Atunci fiind-cā nu avui vrieme dē așceptat mē obircai să sar prēstē poartā. Cānd fui prē poartā sus, vēdzui prē nu șciu cinie sārind prēstā prilazu dīn fundoania grādgini și prē loana miā — care-l petricu — vinind repede cātrā minie să-m deschidā poarta.

— Dar tu ce-ai făcut in grādgina?

— Am cāutat prīn buiedz c'audzii o găină cotcodzind, n'o fi ouat cumva?

— Dar prēstā prilaz cin' o sārīt de lāngā teine?

— De lāngā cinie?

— Ia nu mē facie nārod, cānd io vēdzui biniē cu ochii mei, pān' ce smulsāș dīn brajeliē aluia și iel sārī prilazu, iar tu fuga cātrā poartā!

— Ba să mă feriascā Domnu sfānt!

— Ei dar zo cā nu vēdzui cu ochii miei?

— Ei bārbatce, bārbatce! O nu șcii tu cā ochii-s mincinoși?!

— Aia n'o mai fi. Ce vēd io cu ochii mēi, îi sfānt-drept.

— Vrei să-ț dovedgesc cā ochii-s mincinoși?

— Vrieu.

— Apoi haida cu minie.

Nu departce dē noi, ciopliau nișce oamini la o gradge dē casā! Acolo mē dusā nievasta miā.

— Bun lucru! — Iie dzisā nievāstuța miā — dar cīe lucați dīn lemnile astcea?

— Sā fiți sānātoșei! iaca cioplim nișce grindzi dīn iele.

— Dar cu ața lungā aia ce faceți?

— Tragem sēm̄n prēstē lemn ca să cioplim dgirept.

— Dar dē ce nu ciopliți așa prē ochi, la ce vē mai faceți val și cu aia?

— Ei! dragilor, fārā ața aia nu puteiem, cā ochii-s mincinoși!

— Audziși bārbatce?!

— Audzii nievastā.

Dupā aia mersārām acasă, luai fieru de plug și pliecai la loc cu gāndu 'n minie:

Nu voi prindge pr'amēndoi

Sā vē jupui ca prē oi

Și să-mi fac dīn voi cimpoi!

Datunci nu-i dzi dila Dumniezeu, să nu-mi aduc amintce dē vorbile lu tata: „Ei Ianculie, Ianculie! iați muierie uritā, cā-i nārocu cāsii, cā ochii-s mincinoși și nu tot cīe sclipeșce îi aur și cā muieria frumoasă nu-i numa a tāt!“ Sēracu tata ca binie m'o gāndgit și ieu n'am șciut să-i prietuesc sfatu! Dar să-mi fiā!

Maidan în novembre 1897.

LIUBA-IANA.

Curg apele.

Curg apele și ferb în spume

Și lasă neguri pe păduri:

Curg apele și ferb în spume,

La ce-mi mai ești tu dragă, lume,

Cu toate-a tale mușcături?!

Că nu pot fi o păsărică,

Un gândăcel, un colibri —

Să sbat din aripi fără frică,

Să simt cum vântul me ridică

La tine . . . n'aș mai reveni.

Să sbor din casă pe fereastră,

Torărăș să me dan la vânt —

În nostalgia mea albastră

Să scap de mâna cea nefastă

Ce m'a legat de-acest pământ.

Dar cine șcie dacă 'n zare

Nu m'ar cuprinde dor de sat

Și cine șcie dacă 'n zare

N'aș ciripi fără 'nctare

La ce-am sburat!

A p a.

Unul din alimentele cele mai indispensabile pentru viață este apa și a pute să bei în totdeauna o apă sănătoasă este una din condițiile cele mai necesare sănătății noastre. O apă bună trebuie să fie limpede, fără culoare, fără miros, să cuprindă aer, să aibă un gust rece și pătrunzător. Ea nu trebuie să presinte nici o reacțiune acidă nici alcalină, trebuie să disolve săpunul și să fiarbă legumele fără a le învertoșă. O apă excelentă nu trebuie să conțină mai mult de 5 decimi de materie fixă, mai mult de o milă de sulfat de calciu, mai mult de 5 decimi de bicarbonat de calciu. Apa pentru a potoli setea, trebuie să fie rece adică să aibă o temperatură între $+6^{\circ}$ și $+10^{\circ}$ C. Încă între $+10^{\circ}$ și $+14^{\circ}$ apa ne poate părea vara răcoroasă și iarna dulce. La această temperatură apa excită ventricolul la o absorțiune activă, pe când dacă e caldă este insuportabilă stomacului, nu potolește setea și poate încă produce tusea. Apa, care din cauza avuției sale în sulfat de calciu și în gips, nu poate fierbe bine legumele, se chiamă apa crudă sau dură.

Apa chimicește curată, cum este de pildă apa destilată, nu este alt ceva decât un oxid de hidrogen adică o combinațiune de hidrogen și oxigen; dar pentru a fi potabilă trebuie să conțină o mică cantitate de sări și mai cu seamă de bicarbonat de calciu. Apa de ploaie, care se adună în multe țări care n'au altă apă, se chiamă și apă de cisternă și este o adevărată apă destilată; dar mai curată decât cea din alambicurile noastre. Cea dintâi apă de ploaie, care spală acoperimintele și atmosfera, în totdeauna plină de praf și dnpă o uscăciune îndelungată, se lasă să se scurgă în jos și ea nu se stringe decât după câteva ore de ploaie. Trebuie să o agităm adesea ori cu o albie de lemn ca să poată disolvă aerul atmosferic, care o face mai gustoasă și digeribilă. Apa de ploaie nu trebuie să se stringă nici în acoperimintele de plumb, nici în tuburi de acest metal, căci el este de îndată disolvat și produce o otrăvire lentă.

Apele de isvoare sau de fluvii din contră nu disolvă plumbul. Apa de puț, foarte variată după terenurile pe care trebuie să le străbată spre a veni până la noi, poate fi foarte rea, mediocră sau excelentă. De pildă apa din puțurile ordinare e mai în totdeauna rea; iar cea din puțurile profunde, pe care o descoperim la o adâncime foarte mare, puțuri unde materiile putrede nu pot pătrunde, este bună. Apa de isvoare poate fi și ea bună sau rea după natura rocilor sau a terenurilor pe cari a trebuit să le străbată spre a veni până la noi. Analizele și experiențele igienice pot singure determina valoarea ei. Apa de fluvii este mai în totdeauna excelentă. Apele stătătoare sunt apele cele mai rele.

Apa rece e folositoare în timpul verei pentru a

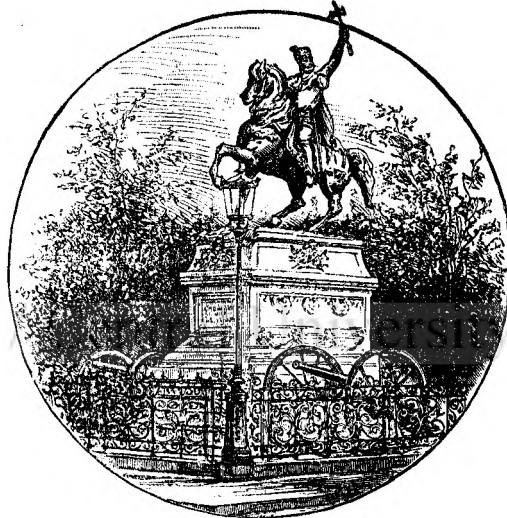
micșoră căldura noastră; trebuie să preferim deci apa răcoroasă înaintea apei înghețate. Dar e mare primejdie de a bea apa rece în timpul asudării. Nu trebuie să bem prea multă apă când stomacul este desert sau când corpul nostru este ostenit, căci atunci suntem în primejdie de boală.

Când după ce am băut apă multă, dansăm, jucăm sau ne preumblăm, nu ni se întâmplă nici odată cea mai mică primejdie, decât când bem apă rece în timpul asudării corpului nostru.

Setea, o bună învățătoare, ne sfătuiește să bem în fie ce și cantitatea cea de apă, pe care o pierdem prin urină, prin piele, plămâni și care variază în genere de la unul până la două litre. Apa băută în cantitate excesivă poate produce turburări gastrice, pierderea apetitului, nausea, vărsări, diaree. Nu este sănătos a lua multă apă înainte de masă.

O apă necurată se poate purifica făcând-o să treacă prin un filtru de nisip foarte fin și de cărbune.

Când aveți să luați oadaie într'un oraș sau sat, nici odată să nu uitați a gusta mai întâi apa pe care trebuie să o beți. Acasă să aduceți mai bine o butelie, și dacă după o și sau două ea pute, căutați atunci o casă în altă parte. Dacă din contră trebuie să cumpărați o casă pentru voi, să nu ve mulțumiți numai cu aceste gusturi, dar trebuie să faceți o analiză chimică a apei, pe care trebuie să o beți în timp de mai mulți ani sau poate în tot timpul vieții noastre. După aer, apa este primul element necesar sănătății.

Statua lui Mihail Viteazul în București.

Unui Șvab, care venise în Italia, i se dăduse de băut din renumitul vin Lacrima Christi și pe care nu-l gustase încă.

— Ce fel de vin e acesta? știi că-i bun, nene, exclamă

naivul Șvab.

— Acesta-i vinul Lacrima Christi, adică lacrimile lui Christ, îi răspunde un amic.

— O Isuse, de ce n'ai plâns și în țara Șvabilor! strigă Șvabul cu paharul în mână și cu ochii în spre cer.

— Câți ani ai, băețele? fu întrebat un copil.

— Când me duc cu papa — răspunde el — am 12 ani; dar cu mama numai 8.

Nicu: Mamițico, cine e doamna aceasta?

Mama: Asta e deia Venus.

Nicu: Deia, și n'are măcar o haină ca să se îmbrace?!

Un exploatare din centrul Africii află de moartea tatălui sen; în urmă se căsătorește cu o neagră. Se întoarce în țara lui, unde amicii îl dojenesc asupra căsătoriei sale.

— Ce voiți! — răspunde el — eram în doliu.

SALON.

La Mitsek.

— Lui Ghiță. —

Fulgii de zăpadă se cern mereu peste stradele Budapestei. Aerul e umed și rece. Distracția pe seama ochilor curioși se reduce la un minim. Pe strade aleargă numai cei nevoiți. Copii sguliți, cu nașul roș, cu mâinile ascunse în buzunare și copile cu guvernante cochete vin în fugă mare de la școală. Pasagerii se scutesc sub corturi. Peste trotoare nu vești fără tot un cort alb, ca un baldachin portativ.

Eu stau la geam, la obicinuitul meu loc din cafeneaua Mitsek și privesc la chipul posomorit al iernii.

Înainte de geam, afară pe trotuarul murdar de licioareală stă baba cu maroni calzi. Mâinile și le ascunde sub șorț, iar obrazii cei veștejiți de iernile vieții și-i pleacă peste ciurul de tinichea, în care își frige maroni, cartofi și mere. Se aburește în aburii acestor fructe. Câte un hamal se apropie de babă, spunându-i glume pentru o bucată de maroni. Și ea ride și-i arată colții... Atât de realist e acest chip de femeie!

În capitală este o sumedenie întreagă de femei de aceste. Ele formează o treaptă socială deosebită, — ultimul post cu izvor de câștig. Copilă frumoasă dar săracă, cassieră (sau modistă), împăturătoare de jurnale, vândătoare de maroni, — iată treptele, la mijloc paralele, prin cari trec o seamă de femei pe-aici. Și după ce s-au cheltuit ultimele puteri fizice la acest din urmă post, recurg la infirmărie...

Uf, ce flori de iarnă me cuprind, vădând această trecătoare soartă a sexului frumos!

Tramwayele electrice vin și trec pe stradă și cu ele trec și gândurile mele cele negre stărnite de baba cu maroni.

Me întorc cu privirile la cei din cafenea. Aici e viață. Aici e bine, bine și — cald...

Lubiții mei colegi stau în giurul meselor și cetesc jurnale, — căci iarna îi face pe toți pătimiși cetitori de jurnale. Acasă e rece și odaia neprietinoasă nu îndeamnă la studiat. Aici înse la maica Mitsek trece timpul neluat în seamă.

E instructiv tabloul ce-l prezintă colegii mei.

Unii cetesc cu râvnă cronicile de senzație: omoruri și dueluri. Alții desleagă ghicituri și vesel tipă câte unul, dând de deslegarea „rebus“-ului: heureka! Un grup se interesează numai de reviste și discută chestiuni estetice. Doi pictori moderni cu realismul lor cras le sânt idealuri: Sascha Schneider și napoleonistul muscal Verescagin. La mesele de biliard și de cărți stau embrionii în frunte cu câte un dascăl rutinat în d'aldeasta. Bătrânii introduc pe cei tineri cu mare bunăvoință în misterii de cafenea...

Grupul cel mai — serios politizează. Iarna-i anu-timpul cel mai prielnic politicianilor. Cafeneaua e locul cel mai potrivit pentru îndeletnicirea omenească ce se cheamă politică.

Săprind pasiunile. Sentimentalii rostesc cuvinte orgolioase în contra dușmanului secular, înșiră lanțul

farădelegilor lui. Cei mai calmi critică cu diplomătenie sistemul viclean de guvernare, ce culminează în principiul: *divide et impera*.

O fracțiune — cea mai nouă — a grupului politic este federalistă. „Conflagrațiunile din Austria ne îndeamnă a arboră steagul politice de teritoriu... Federalismul este spaima dușmanului și speranța viitorului nostru. Să facem deci o comasație națională! Da să împărțim și să nu mai îngăduim și pânea și cuțitul în una și aceeaș mână avidă“.

Afară ninge, ninge mereu și tramvayurile electrice me conturbă neconținut în urmărirea cu atenție a discuțiilor politice din giurul meu.

Deodată aud un: St, st, ... silentium!

Me întorc și văd pe maica Mitsek eșind din cafenea. La tarabă apare cassiera, drăgălașa Lina. E o brună în vara vieții, abia a pășit pe a doua treaptă a coborișului social.

O Lina! Luceafărul cafenelei, când apari tu, situația încurcată se limpedește, focul discuțiilor se potolește, șachistul își greșește trăsătura, biliardistul dă „kiks“-uri, iar cei de la revistele ilustrate își ridică privirile de la sfintele lui Böcklin și caută asemănări între produsele lui de artă și între tine. Tu ești mai frumoasă ca toate sfintele din lume. Cu zimbetul teu stăpânești o lume și privirile tale sânt mai îmbătătoare ca cel mai tare rom ce-l torni în păhare cu mănă-ți drăgălașe...

Frumoasa Lină stă la cassă ca o regină egipteană pe sediul pitoresc.

Glastrele încărcate, piramidele de metal înțorto-nate cu păhare și cu vase de ceai, la dreapta și la stânga bateriile de sticle cu licheruri și cu romuri și pe urmă vasele de flori orientale sânt tot atâtea întărituri în giurul unei cetăți în care se ascunde dina cafenelei, Lina.

Cavalerii sar de pe scaune și se adună horă în giurul ei. Cu toții sânt aprinși de o dorință: ar voi să ieie cu asalt cetatea Amazoanei.

Pornesc palavrele. Regina ține *cerce*.

Ei o asigură, că bucuos s'ar face floare pe sinul ei învult, vanilie pe buzele ei cireșii, figură de șac în mâinile ei catifelate... și ea ride și le face semn ma-iestos cu mâna să se oprească în dorințele lor de metamorfosare. Ridând ea le-arată dințișorii și gropșoarele din obraz și fiecăruia îi împarte câte-o ochire drăgălașă, câte un cuvânt gădilitor de inimă... Tremură „embryonii“ ca niște pași timiți în fața reginei lor...

Astfel e la noi în cafenea. E vară și viață, plăcere și dragoste. Egipteanca noastră este un soare, ale cărui raze și iarna au dogoritoare căldură pentru mulți.

Și iarăș me uit prin geam neliniștit de sgomotul tramwayului. Și afară văd pe baba strănutând de înăbușala aburilor din maroni.

Baba îmi pare acum o piază rea. Ea reprezintă nestatornicia norocului la femei. Gândindu-me involuntar la Lina, me cuprinde o milă. Scris îi este și ei a trece doar prin toate treptele sociale. Soarele nostru își va pierde căldura și o iarnă tristă și georoasă se va cobori în giurul reginei chineze. Cine poate garantă, că peste câțiva ani nu o vom găsi plecată peste ciurul de tinichea cu mere, cartofi și maroni? Unde vom fi atunci noi, cavalerii cu dorințele de metamorfosare? Să ne facem floare pe sinul ei — învult, vanilie pe

buzele ei — cireșii, figură de șac în mâinile ei — cațifelate. Cu cine va mai ține atunci regina cercele?

Se va găsi poate și atunci vre-un hamal de omenie, care o va ține de urit și îi va spune glume pentru o bucată de maroni... *O tempora, o Lina!*

Budapesta.

FIDELIO.

Viorei din Bihor.

Nușa s'a supărat pe tine, nici nu se mai împacă. Da, așa e. Ai fi creșut, că ea se șci și supără? Ba mai mult, Nușa e melancolică.

Des și mărunt cad fulgii de zăpadă, acoperind cu covor alb negrul pământ, lipsind privirea și de cea mai mică rămurea, nimicind ori ce semn de viață.

— Așa dispăre și ori ce dor, așa pere și amin-tirea. În amurgul serii privesc norii arginții cum se transformează în figuri tot mai caprițioase, izbind micuții fulgi în adâncinea prăpastioasă a văzduhului, dându-i pe mâna vântului necruțător. Și cu mândrie îi urmărești, cum ei nu se lasă, cum se învârtesc roată roată, în frica nesiguranței par că se aliază în contra conducătorului tiran, care abusând de a lui putere, atât de crudel îi alungă și le strică cercul drăgălaș. Cu nouă putere, cu iuțală accelerată se apucă iarăș, coborându-se tot în joc rotitor, până ce se alină încetșor așezându-se la locul destinat. Nu peste mult devin acoperiți cu alți mai nou picași și așa se rădică zăpada strat pe strat, acoperind cel nou pe cel mai de demult.

Privind această operă a naturii, involuntar fac comparație între aceasta activitate esteroară și una interioară, când întocmai ca aceste stratouri, evenimentele și impresiunile învinse de cele mai noue, se retrag și își ocupă un loc mai afund în centrul vieții spirituale. Ați tot acea impresie me lasă adâncită în nepăsare, pe când nu de mult chiar Nușa a fost, care inspirată de acelaș joc aierian, a început lupta strașnică.

Veți, asta e cauza, că Nușa e supărată. Pentru ce avizezi tuturora acel joc, care nici decum nu era potrivit pentru damicele?

Poftim, îți place a protestă!

Dacă poți, atunci te agrațiez. Altcum înse nu, pentru că acuma și eu am să aud la înfruntări. Mai ales moș Sandu, când e reu dispus, numai să-l auți! Degiaba-i spun, că de ne-ar fi văduț bucuria noastră, încă și el se apucă cu noi la joc. Lasă numai, că mai fi-va prima ninsoare!

Asta e dară cauza supărării mele. Și a melancoliei?... Șci eu!...

De sigur ceva gărgăuni!

Zimbeșce numai, că îmi place a me delectă în surisul teu drăgălaș, numai nu așa de suspișos. Eu n'am cugetat gărgăuni de ai Olimpiei; sunt și de alte soiuri.

Apropos! Piesa teatrală ce se va predă la concertul din O. și eu am cetit-o. Chiar acele părți îmi convin mai mult, pe cari alții le țin de neînsemnate. Ce rol are o vespe la o ședință atât de imosantă, convocată chiar prin dame și cu scopuri atât de mărețe și cu idei epocale? Ba scena aceasta are mare actualitate. Ne arată mai în relief idea principală și învioșază mersul întreg: chiar aceasta arată chemarea frumoasă a bărbaților, de a apăra femeia și că ea are

neapărata trebuință de acest ajutor. E puțină, dar de mare samă rolul doctorului Ursulescu. Mie mult îmi place acest om. Dacă toți medicii cu atâta desteritate și precauțiune ar examină și cercă după cauzele boalelor, atunci cu 99% mai puține damicele ar fi declarate nervoase. Drept, că boala asta boerească e priincioasă și multe capriți, mulți gărgăuni sunt scușaji cu nervositate. El îndată chiteșce diognosa și prescrie medicamentele corespunđătoare.

Pe Olimpia — se înțelege noi ca dame — o am inzeștră cu mai multă constanță în principii. Ea proclamă egalitate, doboară jugul bărbatului și apoi... Înse e de considerat, că cugetele și simțemintele Olimpiei stau sub impresia gărgăunilor și precum se vede a lor putere e mai mare, decât a virtuților forțate. De sigur numai gărgăuni sunt cauza, că ea face un paș foarte greșit: „uită, de ce nici decum n'a uitat“.

Înse destul, moș Sandu — când nu e așa reu dispus — și acea ăce, că: „damicelelor nu li se șede filozofiarea. „Apoi desbaterea drepturilor și a chemării bărbaților și a femeilor, amēsurat pretensiunilor secului XIX, o las acelor persoane mai competente și mai esperte în viața socială, cari se vor putē delectă în aceste piesă cu adevărat actuală și atât de amusantă.

Fulgii cad mai rar, privirea ochilor poate străbate la bolta cerului, de unde mii de steluțe respândesc lumină asupra munților de câteva zile încărunțiți. Eu me duc să caut după ceva medicament, cu care aș putē alungă ai mei gărgăuni. Geibel recomandă ceva pentru astfel de nēcasuri când ăce:

Kommen Grillen dich zu plagen,
Wiege sie mit Liedern ein.

Mai cu efect cuget cāntecul nostru favorit:
„Steaua visurilor mele“.

Nușa.

Ilustrațiunile noastre.

Rugăciunea. Abiă s'au cununat de câteva luni și bărbatul s'a bolnăvit. La început boala părea trecătoare, dar în curēnd ea se desvoltă și devini primejdioasă. Spaima nevestei ajunse grozavă. Cu mâinile împreunate se rugă lui Dumneșeu. Cătă căldură, cătă dragosle, toată a pus-o în rugăciune.

Statua lui Mihaiu Viteazul e una din puținele statue ce are capitala României. Ridicată peste drum de universitate, alături cu tunurile cucerite la Grivița, atrage interesarea tuturora și e centrul tuturor manifestațiilor naționale.

LITERATURĂ și ARTE.

Șoiri literare și artistice. *Dr. Gr. G. Tocilescu* a împărțit la 7—8 pictori români subiecte din istoria națională, spre a face tablouri mari, care se vor plăti de ministerul instrucțiunii publice române; după aceste tablouri se vor face apoi vignete mici pentru cărți didactice. — *Di C. Z. Buxdugan* scoate la Bucureșci un volum de poesii. — *Di D. Aug. Laurian* a publicat un eminent tratat de „Economie politică“ pentru cursul liceal. — *Di Jules Brun*, cunoscutul filoromân a pus sub presă un volum de „Sonnets roumains“. — *Con-*

vorbirile Literare vor începe a publica în nr. viitor o interesantă corespondență a lui Ioan Maiorescu dintre anii 1848—58. — *Timpul* din București ne-a făcut onoarea d'a reproduce din revista noastră nuvela „Nocul” de A. Sanda din numerul de Crăciun.

Știri teatrale și musicale. *Dna Darclée*, renumita cântăreață română, cântă cu mare succes la Madrid, de unde va vini la București, să cânte cu trupa lirică română. — *Dna Theodorini* asemenea va merge în curând la București, ca să cânte cu trupa lirică română în Teatrul Național. — *Di Dimitrie Popovici* urmează a cântă cu cel mai mare succes la Opera din Viena.

Concert și teatru românesc în Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare arangiază la 3 februarie 1898 st. n. în sala cea mare a hotelului „Arborele verde” concert împreună cu dans. Comitetul arangiator: Dr. Coriolan Pap președinte. Dr. Aurel Lazar, George Voda vice-președinți. Teodor Pap cassar. Sabin Ignat maiordom. Lucian Georgeviciu notar. Victor Crețiu controlor. Alesandru Aciu, Isaia Ardelean, Lucian Bolcaș, Alexiu Boțoc, Cornel Breban, Alesandru Bretan, Ioan Ciordaș, Nicolau Diț, Vasiliu Ghețe, Nicolau Kőváry, Demetriu Lascu, Iulian Luchiciu, Iustin Marșieu, Augustin Mircea, Paul Obădean, Avram Papp, George Popoviciu, Nicolau Popoviciu, Nicolau Schiau, Eugen Șimonca, Dușan Spăriosu, Coriolan Steer, Ioan Suci, Augustin Szilvásy. Începutul la 7¹/₂ ore seara. Prețul de intrare pentru persoană 2 fl., pentru familie 5 fl. Suprasolvirile generoase se primesc cu mulțămîta la adresa cassarului Teodor Pap (Fő-utca, Bartschpalota) și se vor cuită pe calea publicității. În pauză se va jucă „Călușeriul și Bătuta”. Venitul curai este destinat pentru ajutorarea studenților săraci din loc. — *Programa.* 1. „Numele teu”, de Porumbescu, executat de corul tinerimei. 2. „Rugămîntea din urmă”, poezie de G. Coșbuc, declamată de Alesandru Aciu. 3. „Ce te legeni codrule”, duet cântat de dșoara Ida Papp și Sabin Ignat, acompaniat pe pian de dșoara Viora Ignat. 4. „Prima rochie lungă”, monolog de Iosif Vulcan, predat de dșoara Hortensia Miclea. 5. Quintet, de Porumbescu, executat pe violină de: Victor Crețiu, Augustin Szilvásy, Nicolau Kőváry, Avram Papp și Dușan Spărios. — *„Gărgăunii dragostei”.* Comedie într'un act de Iosif Vulcan. Persoanele: Olimpia, văduvă tină, dșoara Veturia Papp; Tirgoviștean, unchiul ei, George Voda; dr. Ursulescu, medic, Nicolau Schiau; Marin, avocat, Sabin Ignat; Gogu, deputat, Coriolan Steer; Rița, dșoara Veturia Palladi; Joița, dșoara Viora Ignat; Zina, dșoara Maria C. Marchiș; Lucșița, dșoara Veturia Daraban; Zoe, dșoara Ida Papp; Aglaia, dșoara Elena Papp; Lilica, dșoara Hortensia Miclea, prietenele Olimpiei. Anica, camerieră, dșoara Marietta Iernea; Alecu, servitor, Alexiu Boțoc. Se petrece la București în salonul dnei Olimpia. Timpul present.

Teatrul Național din București. În curând se va jucă „Moșul” comedie de Ioan Bacalbașa și „Doue cunetre” comedie cu subiect țărănesc în trei acte de colaboratorul nostru dl N. Burlănescu-Alin. Dilele trecute s'a reluat cu mare succes piesa „Curcanii” de Gr. Ventura. Comedia dlui Haralamb G. Lecca, „Stâlpii statului” a avut succes complet.

Concerte și reprezentații teatrale. *La Deva* corul mixt al bisericii române gr. or. a dat sâmbătă, a treia zi de Crăciun, concert, însoțit de o reprezentație teatrală, jucându-se piesa „Sărăcie lucie”, comedie populară într'un act de Iosif Vulcan. — *La Oravița* corul

gr. or. român a dat a doua zi de Crăciun concert și reprezentație teatrală; s'a jucat „Legea pentru bejivi” comedie într'un act. — *La Caransebeș* societatea română de cântări și musică a arangiat în ajunul de Săn-Văsii un concert, în care s'au cântat compoziții de Kuhlman, Schuman, Weber, Moudry, Vasilian și Vidu. — *La Abrud* a doua zi de Crăciun s'a jucat comedia „La moși” de Speranță. — *La Bogșa-montană* tot atuncia s'a jucat „Săpătorul de bani” comedie localizată de Ant. Pop. — *La Făgăraș* Societatea „Progresul” a diletanților români a dat în ajunul anului nou o serată literară musicală.

Carte de școală. A apărut: „Istoria patriei și elemente din istoria universală, tractată după metoda biografic în două cursuri concentrice, pentru școalele populare române” de Ion Dariu. Cu portretele mai multor regenti și bărbați aleși. Edițiunea a patra, revădută. Aprobată de ministeriu și de consistoriile din Sibiiu, Arad și Caransebeș. Prețul 25 cr.

Sidoxia. Cestiunea dotațiunii arhierului ortodox-român din Transilvania sub titlul acesta, dl Mateiu Voileanu, asesor consistorial, a publicat la Sibiiu o broșurică de 36 pagini, dedicată dlui Parteniu Cosma. Prețul 30 cr.

C E E N O U ?

Numerul acesta se trimite încă tuturor abonaților nostri din anul trecut. Rugăm pe abonații nostri, ca în cursul săptămănei viitoare ori să ne răspundă abonamentul, ori să ne înapoieze numărul acesta.

Știri personale. *Di I. Kalinderu*, membru al Academiei Române, a fost ales membru al Academiei regale din Veneția. — *Di N. Petra-Petrescu*, președintele Asociațiunii meseriașilor români din Brașov, ș-a dat dimisiunea din postul ce ocupase cu atăta dragoste și zel. — *Di Coriolan Meseșianu* a fost promovât la universitatea din Cluș doctor în drept.

Asociațiunea. Aflăm din „Transilvania”, că comitetul Asociațiunii a luat măsuri pentru formarea despărțemintelor. Pentru Bănat a fost rugat să inițieze înființarea despărțemintelor dl Coriolan Bredicean, în părțile Binșului dl director gimnasial Ioan Butean, pentru Sătmar și Marămureș dnii George Pop de Băsești și dr. Ioan Mihályi. În Gherla nu s'a putut înființă despărțemintul proiectat. În privința Casei Naționale, comitetul va face un apel la toți arhitecții români spre a compune un plan. „Albina” va arangia o loterie de bani în folosul Casei Naționale și a internatului de băeți, pentru care „Albina” dăruise 20.000 fl. Tot ea are să facă un apel de contribuire spre scopul acesta.

Moartea unui bun Român din Bucovina. *Ioan Suceveanu*, un fruntaș român din Bucovina, care a trăit modest, a încetat zilele trecute și a lăsat prin testament întreaga sa avere, 30.000 fl., societății pentru literatura română și cultura poporului român din Bucovina, cu destinațiunea d'a înființă două fundațiuni: una pentru ajutorarea unui meseriaș, când își va face atelier propriu, alta pentru ajutorarea unui comerciant când își va deschide prăvălie proprie.

Abonament pe 1898.

Deschidem abonament nou la **Familia** pe anul viitor, cu condițiunile însemnate în fruntea foii și a-nume: pe un an cu 8 fl., pe $\frac{1}{2}$ de an cu 4 fl., pe 3 luni cu 2 fl., pentru România pe an cu 20 lei.

Foia noastră va eși și în anul viitor **regulat, în fiecare duminică, pe 12 pagine** tipărite des.

Va cuprinde nuvele, schițe, piese teatrale, suveniruri de călătorie, poezii, articoli de știință și de petrecere, informațiuni din lumea literară-artistică română și despre mișcările vieții sociale de la noi.

Vom stăruî să putem da cât de multe portrete și ilustrațiuni reușite, atornând numărul și înmulțirea lor de la spriginul ce vom obține.

Ne rugăm cu insistență ca **abonamentele să se facă plătindu-se regulat înainte**, căci neplătite astfel, ni se incurcă socotelile și ni se fac greutăți. Cu asemenea creditări am pierdut mii de florini; de aceea **incepând din anul viitor, numai aceluia le vom trimite foaia, cari ne-au respuns abonamentul**. Este mai ușor ca cineva să plătească câte 8—4—2 fl., decât să anticipăm noi pentru atâția sute de florini în tipografie, unde avem termine fixe de plătire.

Iar aceia cari nici pe anul curent n'au respuns încă costul de abonament, poftescă a-și face datoria până la sfârșitul anului, căci atunci se va sistă espedierea pentru toți.

Numere de probă trimitem cu plăcere, dar apoi nu expediam foaia decât numai aceluia cari ni-o cer.

Premii pentru abonați.

Abonanții „Familiei“ cari vor răspunde abonamentului pe un an, vor primi **aproape în cinste**, pe un preț bagatel de 1 fl. 10 cr., următoarele tablouri și cărți:

Înăugurarea mănăstirii Curtea-de-Argeș.

Portretul reginei României, în costum național.

Istoria lui Mihai Viteazul, de N. Bălcescu.

Lira mea, poezii de Iosif Vulcan.

De la sate, povești de același.

Cichindeal, discurs de recepțiune la Academia Română, de Iosif Vulcan.

Stefan vodă cel tiner, tragedie istorică în 5 acte, premiată de direcțiunea Teatrului Național din București, de Iosif Vulcan.

Iar cei ce se vor abona pe $\frac{1}{2}$ de an, vor primi, asemenea pentru 1 fl. 10 cr., următoarele:

Înăugurarea mănăstirii Curtea-de-Argeș;

Lira mea;

De la sate și

Stefan vodă cel tiner.

De ambele premii inse vor beneficia numai aceia, cari vor trimite abonamentul **până la 1 februarie st. n. 1898**, adaugând și costul de câte 1 fl. 10 cr.

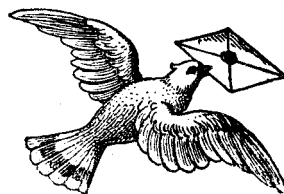
Altoară nu se vor trimite, nici nu vor avea drept să le reclame, plătindu-le mai târziu.

Cei ce colectează 5 abonați noi pe anul întreg, primesc un exemplar din foaie gratuit, dimpreună cu toate premiile acordate abonaților pe același timp; după 5 abonați noi pe $\frac{1}{2}$ de an, primesc gratuit foaia și premiile potrivite; iar după 5 abonați de $\frac{1}{4}$ de an, primesc gratuit foaia pe același timp.

Oradea-mare 19/31 decembrie 1897.

Redacția și administrația „FAMILIEI“.

Poșta redacției.

Cluj. Prosa în curând, cealaltă fiind prea lungă, nu șcim când i vom pute face loc.

Budapesta. Asta mai scurtă încă în luna curentă, dar cealaltă e prea lungă pentru noi.

Constanța. Numai lipsa spațiului ne-a împedecat până acuma.

Dlul P. I. în Bp. Numerele 24 și

26 de an s'au trimis.

Dnei A. T. n. S. în Tmic. Ve mulțumim pentru spriginul ce ne-ați dat.

Dl D. T. Am primit toate cartele postale. Așteptăm și articolul promis, apoi foaia se va expedia numai decât.

Paris. Cu plăcere.

Sătmăr. Ne pare reu că nu l-am putut întrebuința. Încearcă altele, poate vei reuși.

Sibiu. Ofertul ne-a făcut multă plăcere. Sperăm că ne veți surprinde cât de multe ori.

Sibiu. De ce pseudonim?

Sibiu. Biografia cât mai curând. Dacă am avea și un portret, l-am întrebuința bucuros.

Autorii cari doresc să se publice în revista noastră dări de seamă despre lucrările lor, binevoiască a ne trimite câte două exemplare.

Călimdarul săptămânei.

Dumineca după Nașc. Dlui Ev. dela Matei, c 2. gl. 5 a iuv. 8.

Diua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminecă	4 Sinod. Ap.	16 Marcelin
Luni	5 Teop. și T.	17 Antonie
Marți	6 (+) <i>Botezul Domnului</i>	18 Prisca
Mercuri	7 † Ioan Botez.	19 Sara
Joi	8 C. George	20 Fab și Seb.
Vineri	9 M. Polievct	21 Agnes
Sâmbătă	10 P. Grigorie	22 Vincenție

Proprietar, redactor răspundător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de **boale de plept**, de **boală de apă**, de **mistnire neregulată**, **dureri de stomac** de **reumatism**, **gutural**, **durere de ochi**, și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii**, se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuințate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui *Dr. Iulius Schopper* în Oravița (Krassó-Szörény m.).

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmacie!

5—10